

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри фінансів та
банківської справи

Протокол № 1 від “28 серпня” 2018 р.

Зав. кафедри

Н.О. Слободянюк

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«БЮДЖЕТНА СИСТЕМА»

(заочна форма навчання)

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Слободянюк Н.О.

проф. кафедри фінансів та
банківської справи, д.е.н.,

доцент

2018 – 2019 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Семестр (осінній / весняний)	весняний
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	8
Практичні / семінарські, годин	6
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	136
Вид контролю	екзамен

2. Програма дисципліни

Ціль – формування знань з організації та функціонування бюджетної системи, визначення її ролі у соціально-економічному розвитку країни.

Завдання: засвоєння теоретичних основ формування й використання бюджетних коштів; розуміння засад бюджетного устрою й принципів побудови бюджетної системи; формування теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів бюджету та напрямів і форм фінансування видатків; оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави; формуванні знань з питань функціонування державного кредиту та управління державним боргом.

Предмет: відносини з приводу формування і використання державного бюджету.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету.

Тема 2. Бюджет як головний фінансовий план держави.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної система.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.

Тема 6. Система доходів бюджету.

Тема 7. Система видатків бюджету.

Тема 8. Видатки держави на розвиток економіки.

Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу.

Тема 10. Видатки бюджету на управління та оборону.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.

Тема 12. Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи побудови бюджетної системи країни					
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету.	11	-		-	11
Тема 2. Бюджет як головний фінансовий план держави.	12	1		-	11
Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування.	14	1	2	-	11
Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної система.	12	1		-	11
Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання.	12	1		-	11
Разом за змістовим модулем 1	61	4	2	-	55
Змістовий модуль 2. Доходи і видатки бюджету України					
Тема 6. Система доходів бюджету.	15	1	1	-	13
Тема 7. Система видатків бюджету.	15	1	1	-	13
Тема 8. Видатки держави на розвиток економіки.	11	-	-	-	11
Тема 9. Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу.	15	2	2	-	11
Тема 10. Видатки бюджету на управління та оборону.	11	-	-	-	11
Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу.	11	-	-	-	11
Тема 12. Касове виконання бюджету і державний фінансовий контроль.	11	-	-	-	11
Разом за змістовим модулем 2	89	4	4	-	81
Усього годин	150	8	6	-	136

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар з виконанням практичних задач Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування	2
2	Семінар запитань і відповідей Система доходів бюджету. Система видатків бюджету	2
4	Семінар з виконанням практичних задач Видатки бюджету на соціальний захист та соціальну сферу	2
Всього		6

5. Індивідуальні завдання

Відповідно до індивідуального варіанта студента (порядковий номер студента у списку академічної групи) розв'язати практичне завдання запропоноване у темах: «Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування», «Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання», «Видатки бюджету на соціальний захист і соціальну сферу» методичних рекомендацій з курсу вивчення дисципліни.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Назва модулю	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи побудови бюджетної системи країни	55	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: функції держави - визначальний чинник формування бюджету. Роль і місце бюджету у перерозподілених відносинах у суспільстві. Взаємозалежність ВВП, національного доходу та бюджету. Бюджетна централізація ВВП та її межі. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані із формуванням бюджету, та способи їх вирішення. Забезпечення оптимальності пропорції розподілу й перерозподілу ВВП. Бюджетний вплив на забезпечення економічного і соціального розвитку. Бюджетна модель суспільства, необхідність її формування в Україні. Роль і місце бюджету у фінансово-кредитному механізмі. Бюджет у системі фінансового забезпечення потреб соціально-економічного розвитку, сфера поширення бюджетного фінансування. Бюджетні асигнування як "мультиплікатори" економічного росту. Бюджет у системі фінансового регулювання, його визначальна роль у сукупності економічних методів управління економікою. Інструменти бюджетного впливу на соціально-економічний розвиток. Дефіцит бюджету як один з макроекономічних показників, що характеризують сутність економічної	Тестування

		<p>моделі. Причини виникнення та джерела покриття бюджетного дефіциту.</p> <p>Характеристика бюджетного дефіциту як показник стану бюджету в якості фінансового плану держави. Аналітичний огляд бюджетного дефіциту України. Регулювання бюджетного дефіциту. Основні заходи щодо зниження бюджетного дефіциту. Зарубіжний та вітчизняний досвіди фінансування дефіциту бюджету. Склад бюджетного законодавства. Бюджетний кодекс та його структура. Структура та принципи побудови бюджетної системи України. Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи, їх співвідношення. Субсидювання та його види: субсидії, субвенції, дотації. Вертикальні та горизонтальні міжбюджетні відносини. Механізм міжбюджетних відносин як сукупність засобів (методів, форм, моделей, інструментів, інституціонально-правових структур). Переваги та недоліки централізованої та децентралізованої моделей міжбюджетних відносин.</p> <p>Джерело [1- 5,13-18]. 2. Самотестування.</p>	
<p>Змістовий модуль 2. Доходи і видатки бюджету України</p>	<p>81</p>	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для вивчення питань: Класифікація бюджетних доходів за різними критеріями. Розділи бюджетної класифікації доходів бюджету. Склад і джерела доходів Державного бюджету. Склад та джерела доходів Державного бюджету згідно з Бюджетним кодексом. Доходи загального та спеціального фондів. Сутність видатків державного бюджету. Склад і структура видатків державного бюджету України.</p> <p>Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування. Видатки бюджету на державне управління, їх</p>	<p>Тестування, виконання індивідуального завдання</p>

		<p>склад. Єдиний казначейський рахунок. Казначейство. Касове виконання бюджету. Кошторис. Кошторис доходів та витрат.</p> <p>Джерела: [1,5,8,3-17]</p> <p>2. Самотестування</p> <p>3. Підготовка індивідуального завдання</p>	
--	--	---	--

7. Результати навчання

1	Формування розуміння основ управління бюджетним дефіцитом
2	Здатність визначати напрями бюджетної політики та аналізувати зміни в бюджетному законодавстві
3	Володіння методами бюджетного планування, прогнозування і контролю у бюджетних установах; методикою розробки та виконання Державного та місцевих бюджетів
4	Розуміння сутності та структури бюджетного устрою та бюджетної системи
5	Аналізувати доходно-видаткову структуру консолідованого і державного бюджетів, її відповідність поточній макроекономічній ситуації
6	Розраховувати та аналізувати показники внутрішньої і зовнішньої державної заборгованості
7	Розуміння сутності та характеристики доходів та видатків бюджетів різних рівнів
8	Уміння визначати напрями вдосконалення управління державним боргом

8. Розподіл балів, які отримують студенти впродовж семестру

Поточне тестування та самостійна робота			Підсумковий тест (екзамен)	Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання	50	100
15	20	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

9. Методичне забезпечення

Електронний конспект лекцій, методичні вказівки з вивчення дисципліни, комплекти індивідуальних завдань, навчальна та наукова література, нормативні документи.

10. Рекомендована література

Основна

1. Слободянюк Н.О. Бюджетна система [Текст] : конспект лекцій / Н.О. Слободянюк // ДонНУЕТ. – Кривий Ріг, 2016. – 312 с.
2. Слободянюк Н.О. Реформування системи міжбюджетних відносин в контексті процесів децентралізації в Україні/Н.О.Слободянюк.// Економічні та соціальні перспективи децентралізації в Україні: [колективна монографія за ред. Ю.З.Драчука]. – Дніпропетровськ: НГУ, 2016.– Розділ. 1. – С. 32-45.
3. Бюджетна система [Текст] : навч. посіб. / Львів. держ. ун-т внутр. справ ; [уклад.]: Р. С. Сорока, І. Г. Благун. - Л. : ЛьвДУВС, 2011. - 234 с.
4. Бюджетна система України [Текст] : тренінг-курс : навч. посіб. / [В. М. Опарін та ін.] ; за заг. ред. В. М. Опаріна ; Держ. навч.-наук. установа "Акад.фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 390 с. : рис., табл.

5. Бюджетна система. Вишкіл студії [Текст] : [навч. посіб.] / [Юрій С. І. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. С. І. Юрія, д-ра екон. наук, проф. О. П. Кириленко ; Терноп. нац. екон. ун-т. - Т. : ТНЕУ, 2010. - 423 с.
6. Бюджетна система України: проблемні питання [Текст] : монографія / [Л. А. Васютинська та ін. ; за заг. ред. В. Г. Баранової] ; Одес. нац. екон. ун-т. - Одеса : Атлант, 2013. - 251 с. : рис., табл
7. Василик, О. Д. Бюджетна система України [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Василик, К. В. Павлюк ; КНУ ім. Т. Шевченка. — К. : Центр навч. л-ри, 2004. — 544 с
8. Нескородева, І. І. Бюджетна система в структурно-логічних схемах [Текст] : навч. посіб. / І. І. Нескородева ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ІНЖЕК, 2012. - 173 с.
9. Чала, Н. Д. Бюджетна система [Текст] : навч. посіб. / Н. Д. Чала, Л. В. Лазоренко. - К. : Знання, 2010. - 223 с.

Допоміжна

10. Бюджетна і податкова система України у запитаннях і відповідях [Текст] : навч. посіб. / [М. І. Бондар та ін.] ; Держ. навч.-наук. установа "Акад. фін. упр.". - К. : ДННУ "Акад. фін. упр.", 2012. - 333 с
11. Бюджетна система України та Євросоюзу [Текст] : монографія / С. О. Булгакова [та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук., проф., акад. НАПН України А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. - 396 с.
12. Бюджетна система: Навчальний посібник / [Баранова В. Г., Дубовик О. Ю., Хомутенко В. П. та ін.] за заг. ред. В. П. Хомутенко. – Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. – 392 с.
13. Бюджетна система: навчальний посібник. Друге видання, перероблене і доповнене / І. Л. Шевчук, В. О. Черепанова, Т. О. Ставерська / – Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. – 284 с.
14. Романенко О. Р. Фінанси: Підручник. 4-те вид. / Олена Романівна Романенко / – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 312 с.
15. Чала Н. Д. Бюджетна система: навч. посіб. / Н. Д. Чала, Л. В. Лазоренко. – К.: Знання, 2010. – 223 с.

Інформаційні ресурси

16. Матеріали офіційного сайту Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
17. Матеріали офіційного сайту Рахункової палати України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/index>

18. Матеріали офіційного сайту Верховної Ради України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>
19. Матеріали офіційного сайту Урядового порталу / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/control/>
20. Матеріали офіційного сайту Міністерства доходів і зборів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minrd.gov.ua/>
21. Бюджетний кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI [Електронний ресурс] / <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
22. Слободянюк Н.О. Проблеми формування дохідної частини місцевих бюджетів в умовах фінансової децентралізації / Н.О. Слободянюк, М.О. Коніна // Електронне наукове фахове видання «Економіка та суспільство» Режим доступу до журналу: www.economyandsociety.in.ua Випуск № 2, 2016 - с.611-616
23. Малишко В.В. Реформування бюджетної системи України [Електронний ресурс] / В. В. Малишко // Економічний вісник університету . - 2013. - Вип. 20(1). - С. 158-162. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есву_2013_20\(1\)__33.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/есву_2013_20(1)__33.pdf)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри

_____ Н.О. Слободянюк

КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН З ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва змістового модулю	Кількість годин за видами занять та період вивчення дисципліни						Дата поточного контролю
		Лекції		Практичні		Самостійна робота		
		год.	дата	год.	дата	год.	дата	
1	Змістовий модуль 1. Теоретико-методичні основи побудови бюджетної системи країни	4	січень 2019 року	2	Січень 2019 року	55	лютий 2019 року	28.02.2019
2	Змістовий модуль 2. Доходи і видатки бюджету України	4		4		81	квітень 2019 року	20.04.2019
3	Індивідуальне завдання							23.04.2019